

die ons Nini Theilade over eenige jaren doen zien als een eerste ballerina. Zij toonde dit nu reeds in de „Valse Classique” van Chopin, in „La Plus que Lente” van Debussy, waarin haar pirouettes, haar arabesken, haar armbewegingen, en overgangen, meer waren dan een aangeboren kinderlijke — zij het dan ook geoefende *élegance*.

Wij zien in haar, hoe gaarne wij dit ook zouden willen, dan ook niet in de eerste plaats de charme en de spontaniteit van het jonge meisje, maar de ster in het verschiet, die ons over eenige jaren misschien nog meer verbazen, verbluffen en bekoren zal.

Of zij dan alleen een groote traditie zal huldigen of dat zij zich een eigen stijl zal scheppen is moeilijk te voorspellen. In Chopin's „Joueur de flûte” was iets, de inzet alleen al reeds, persoonlijk te bespeuren. Laat ons hopen en afwachten.

R. W. P. Jr.

LITHO'S VAN D. VAN GELDER.

Iemand werkzaam in Scheltema en Holkema's platenzaaltje, m'n bewondering kennende voor den graficus Rodolphe Bresdin, in de schildersateliers, welke hij in z'n jeugd bezocht, bijgenaamd „Chien-Caillou” (verbastering van Chingakook, een held van Cooper), vestigde m'n aandacht op een reeks litho's door D. van Gelder, in wien hij een Hollandsch nakomeling meende te herkennen van den „meester met het konijn”, van wien Baudelaire schreef, dat hij bij gebrek aan talent genie had. Voordien had ik nog nooit iets gezien of gehoord van dezen Haagschen graficus, wiens naam ook in de den laatsten tijd verschenen boeken over moderne Hollandsche prentkunst of grafiek niet vermeld wordt, waarschijnlijk omdat de schrijvers hem niet kenden.

Ik weet nu dat ook D. van Gelder een vriend van Bresdin's kunst is en zeker herdenkt men deze bij de beschouwing van enkele zijner litho's. Toch is de gelijkenis meer eene uiterlijke dan eene psychische en het onderscheid niet onwezenlijk. Waar de imaginatie de eerste eigenschap van den ouden Franschen meester was, daar is werkelijkheidszin die van den nieuwen Hollandschen graficus. De eerste ontvluchtte, evenals de kluizenaars, de heilige families, ja, de heele legers op de vlucht, die hem dikwijls de gegevens waren, waarin hij zich uitte, de werkelijkheid en schiep met aan die werkelijkheid nochtans ontleende voorstellingen een wereld, waarin het beter toegaat dan in de onze, waarin het heerlijk te leven is. De laatste houdt als ieder rasecht Hollander van dat wat lijkt. Hij aanvaardt, zij het niet zonder *contrôle*, de voorstellingen der werkelijkheid, waarvan hij echter het blijvende tracht weer te geven. Langs verschillende wegen trachten zij eenzelfde doel te bereiken en ons binnen te leiden in het eeuwige leven.

Hoewel hij geen vijand der levende kunst zal zijn, liet hij gaarne het fonkelnieuwe en bleef naar het oude gericht: het oude, dat goed is voorzoover het altijd nieuw blijft, zooals het nieuwe goed is voorzoover het oud kan worden. Het van zijn tijd zijn is het van de eeuwigheid zijn! Maar ofschoon hij inziet, dat om iets nieuws te zeggen, men geen nieuwe taal behoeft te maken, zouden de kunstgeleerden, die immers gaarne rubriceeren, z'n werk, om de objectieve strengheid, kunnen rekenen tot de z.g. kunst der nieuwe zakelijkheid te behooren.

De onderwerpen naar aanleiding waarvan hij met krijt of inkt en veel gevoel op den steen teekent, met kunstmiddelen, die nooit doel worden, zijn hoofdzakelijk landschappen. Op het détail gericht, zijn zij toch nooit van een koude, onkunstelijke nauwkeurigheid.

Deze paysagist leidt, zelfs wanneer hij, zooals op dat riviergezicht, den horizon wijd opent, den blik niet in de diepte, zooals de schilders van het vlakke landschap, die, zwanger van heele provincies, onmetelijke ruimten baarden. Hij vestigt onzen blik op dat wat het dichtst bij ons is, op een oever versierd met planten en bloemen en zoo zou men vele zijner landschappen voor grondschilderingen kunnen noemen.

Heel Holland is hem als een tuin, de natuur heeft bij hem steeds iets gecultiveerds; de wereld is bij hem nooit woest en ledig, men voelt dat zij bewoond is. In die litho's van een tuinhoekje met een bos zonnebloemen bij broeibakken; van een plekje heidegrond, waar vlinders honing komen puren; van veldbloemen op zwart fond — waarschijnlijk om aan te duiden, dat zij niet in de vrije natuur gezien zijn —; van een bosch-interieur, waar klimoploof de boomen „bemint”, maakt hij evenals Dürer in z'n groote en kleine „graszode”, een culte van de bloemschildering. Ook in een paar der mooiste litho's, van een schietbeek tusschen beboschte rotsen en van een wilgenlaantje, brengt hij ons in een microcosmos, die wij nog bevolkt kunnen maken door kabouters en elfen.

De eerste teekening doet nog 't sterkst denken aan Bresdin, die eens aan Redon, die zich met trots z'n leerling noemde en in z'n beroemde litho van den filosoof of den droomer het portret van zijn ongelukkigen leermeester maakte, zeide, dat een schoorsteenpijp hem een heel verhaal vertelde: „Indien gij haar wel kunt waarnemen en begrijpen, verbeeld u dan het vreemdste, het wonderbaarlijkste onderwerp, indien het ergens op gebaseerd is en indien het binnen de grenzen van dat eenvoudige brok muur blijft, zal uw droom levend zijn. Ziedaar de kunst.”

Deze nieuwe lithograaf vond z'n vreugde ook in kleine rijkdommen van stillevens met schelpen, siermeloenen, kalebassen, een uitgebloeide zonnebloem, etc., waar hij in z'n liefde de dingen nog dichter naar zich toe schijnt te halen.

KASPER NIEHAUS.